

Nieuwsbrief 6

WINTER 2015-2016

Frisse Start, dat is de naam van het project Begeleiding Startende Leraren (BSL) in de regio Noord-Holland en Zuidelijk Flevoland. De naam staat voor wat we beogen met het project: samen met de scholen een frisse, succesvolle start voor beginnende leraren in het voortgezet onderwijs creëren. Inmiddels zijn er in onze regio 59 scholen aangesloten bij Frisse Start.

In deze nieuwsbrief vindt u informatie over:

- vormgeven inductie-arrangementen
- onderzoek RUG, aantallen starters en trainers en de trainingen
- conferenties
- de toekomst, MBO en interessante sites

In een aparte nieuwsbrief zullen we in dit voorjaar uitgebreid aandacht besteden aan de Professionele Leergemeenschappen (PLG's) in onze regio.

Met vriendelijke groet,

Marcelle Hobma en Jorien Vollaard, projectleiders Frisse Start (BSL NH/ZF)

Wilt u reageren of heeft u vragen? Neem contact op met de projectsecretaris Marijke Blom:
m.h.blom@vu.nl.

Vormgeven inductie-arrangementen: brochure, samenwerking in NHN en A'dam

Doelen: Het versnellen van de professionele groei en het reduceren van de uitval van starters zijn de belangrijkste doelen van de projecten Begeleiding Startende Leraren. Werkdrukreductie, goede condities en driejarige inductie-arrangementen worden gezien als middelen om die doelen te bereiken.

Brochure: De resultaten van bronnenonderzoek en een driedaagse werkconferentie met experts hebben we gepubliceerd in de brochure ['Frisse Start, Inductie-arrangementen, een handreiking \(september 2015\)](#). De brochure is beschikbaar in een digitale en in een hard copy versie en kan aangevraagd worden bij Marijke Blom, m.h.blom@vu.nl.

Projecten OCW: Er zijn tal van projecten die zich richten op kwaliteitsverbetering en starters in het onderwijs met subsidie van het ministerie van OCW. Landelijk gaat het om Projecten Risicoregio's (met verschillende namen), Versterking Samenwerking Lerarenopleidingen en Scholen (VSLs), Projecten Begeleiding Startende Leraren (BSL) en Projecten als Eerst de Klas en Vierslag. Vanuit Frisse Start zoeken we naar samenwerking en afstemming met deze projecten.

In **Noord Holland Noord** werken we samen met het Risicoregio-project. De 8 deelnemende scholen krijgen in 2015-2016 een financiële vergoeding om coaches vrij te maken voor deskundigheidsbevordering en ontwikkelwerk. Frisse Start organiseert de trainingen voor het werken met Icalt en het begeleiden in de Zone van naaste Ontwikkeling. Vanuit het Risicoregio-project worden de coaches begeleid door Chantal Kessels. Gezamenlijk organiseren we bijeenkomsten voor coaches, schoolleiders en P&O'ers, de bijeenkomsten zijn gericht op het ontwikkelen van driejarige inductie-arrangementen als start van levenslang leren. De producten worden gepresenteerd en besproken op 8 maart en 17 juni in Hoorn. Verslagen van de bijeenkomsten kunt u opvragen bij [Marijke Blom](#).

In **Amsterdam** werken we samen met Terug met dat Tekort (risicoregio) en Juniorleraar (HvA). Na de informatiebijeenkomst op 24 september 2015 hebben 19 scholen zich opgegeven. Het aanbod is vergelijkbaar met dat in NHN. Ook in Amsterdam kunnen scholen die in 2016 een 3-jarig inductie-arrangement willen uitwerken een financiële bijdrage ontvangen voor het ontwikkelwerk en de deelname aan werkbijeenkomsten en trainingen. Op 7 december heeft de kick-off plaatsgevonden en op 25 januari 2016 zullen we met schoolleiders, coaches en P&O'ers per school de stand van zaken in beeld brengen en de prioriteiten bepalen voor het ontwikkelwerk. Vervolgbijeenkomsten staan gepland voor 22-2, 18-4, 30-5. Verslagen van de bijeenkomsten kunt u opvragen bij [Marijke Blom](#). Dat geldt ook voor de brochure 'van startbekwaam naar bekwaam leraarschap in Amsterdams VO' die we gemaakt hebben om het gedachtengoed en de verschillende activiteiten toe te lichten.

Onderzoek RUG, aantallen starters en trainers, trainingen

Onderzoek Rijksuniversiteit Groningen, vergoeding aan scholen: De RUG doet al jaren onderzoek naar de ontwikkeling van startende leraren in de klas en naar de effectiviteit van gerichte coaching. Gebleken is dat de professionele groei van starters op het terrein van pedagogische en didactische bekwaamheden behoorlijk versneld kan worden én dat daardoor de prestaties van leerlingen verbeteren. Gerichte coaching (in de zone van naaste ontwikkeling) heeft dus een directe impact op de onderwijskwaliteit.

In het kader van het BSL-project worden starters jaarlijks geobserveerd met het ICALT-instrument en daarnaast vullen leerlingen en starters een digitale vragenlijst in. Scholen kunnen per deelnemende starter een vergoeding van €2000,- ontvangen.

Aantallen starters: In 2014-2015 zijn er 106 starters in onze regio geobserveerd met het ICALT-instrument. In het najaar van 2015-2016 zijn er 123 [nieuwe starters](#) voor het eerst geobserveerd.

Getrainde observanten: In onze regio hebben er ongeveer [196 personen](#) (coaches, schoolopleiders en leidinggevendenden) deelgenomen aan de training 'ICALT-observeren' en [75](#) mensen hebben ook de tweede training 'ICALT-begeleiden' gevolgd.

Frisse Start heeft inmiddels [10 gekwalificeerde opleiders/coaches](#) die de ICALT-trainingen kunnen uitvoeren. De reacties op de trainingen zijn positief en de belangstelling voor deelname is groot.

Training-3: De trainersgroep Frisse Start ontwikkelt - op vraag van de deelnemers –momenteel een derde training die ingaat op het adaptief coachen. We verwachten deze training vanaf mei 2016 aan te bieden.

ICALT-trainingen, open aanbod of op locatie: De ICALT-trainingen vinden plaats op de Vrije Universiteit Amsterdam of - bij voldoende aanmeldingen - op locatie. Voor ICALT-1 geldt: de groepsgrootte is minimaal 8 deelnemers en maximaal 15. Dit in verband met het berekenen van de consensus.

Op onderstaande data is nog ruimte:

ICALT-1: donderdag 28 januari van 13.00-17.00 uur

ICALT-2: dinsdag 2 februari en donderdag 11 februari van 13.00-17.00 uur.

Voor meer informatie over trainingen op locatie, vragen en aanmelding kunt u contact opnemen met Marijke Blom, m.h.blom@vu.nl.

Conferenties

Landelijke conferentie BSL op 15 oktober 2015 in Amersfoort: de eerste landelijke conferentie BSL was een succes, er waren ruim 300 deelnemers die overwegend positief waren over het programma, de 10 workshops, de locatie en de sfeer. Binnenkort wordt besloten of er komend najaar weer een conferentie georganiseerd wordt.

Vanuit Frisse Start hebben we twee keer een workshop gegeven over 'inductie-arrangementen met de focus op rol van de coach en de leidinggevenden'. Het idee: wij informeren de deelnemers over Frisse Start, de voorlopige standpunten en producten. We gaan met elkaar in gesprek en de deelnemers geven ons feedback op onze brochure over Inductiearrangementen én input voor de vervolgstappen. Aan onze workshop hebben ruim 50 mensen deelgenomen: 2 starters, 35 coaches en 15 overig (leidinggevend, HRM/P&O, projectleiders, onderzoekers, ..).

- Van de coaches had 40% een opleiding gevolgd bij instellingen als CNA, TA, CPS, APS en ICLON
- De coaches waren gericht op algemene coaching én niet op coachen vanuit het vak
- Minder dan de helft van coaches was tevreden over de facilitering

Aanbevelingen vanuit de subgroepen voor coaches: meer aandacht voor verschillende soorten starters en maatwerk, voor diversiteit aan werkvormen en voor leuke dingen (weekendje weg, scheurkalender voor de startende leraar, zie www.desterkeschool.nl), voor de opleiding en de facilitering van coaches en voor de vakdidactische begeleiding op school, voor specifieke aspecten van de schoolcultuur en voor de samenwerking tussen coaches en schoolleiders.

Aanbevelingen vanuit de subgroep schoolleiders, onderzoekers en anderen: Ontwerp een 7-jarig traject en geef vorm aan de doorlopende leerlijn. Zorg dat je alle actoren goed in beeld brengt (CvB-schoolleider-teamleider, staf: HRM/P&O, roosteraars, experts als schoolleiders en coaches) en betreft bij uitwerken en implementeren visie-beleid-acties; goede voornemens kunnen overal in de lijnen stranden. Stimuleer de totstandkoming van integraal beleid op school (voortvloeiend uit visie op kwaliteit en personeel), dat is een noodzakelijke voorwaarde voor goede inductie-arrangementen als start van Levenslang Leren. Sluit aan bij de acties van de VO-raad die gericht zijn op de totstandkoming van strategisch HRM-beleid. Zie [VO-raad S.HRM](#).

VELON-congres op 4 en 5 februari in Brussel: op de tweede dag van de conferentie zullen leden van de projectgroep Frisse Start tijdens de ochtendsessie samen met Jurrien Dengerink (onderzoeker VU) resultaten presenteren van het onderzoek naar de expertiseontwikkeling van de projectgroep Frisse Start als Community of Practice.

Diversen

De toekomst: op donderdag 3 december 2015 hebben leidinggevenden van de vier Amsterdamse Lerarenopleidingen en hun vertegenwoordigers in Frisse Start een eerste oriënterend gesprek gevoerd over de verduurzaming van de projectresultaten na afloop van de projectperiode, over de ontwikkelingen die zich voordoen en de rol die ze willen spelen bij het levenslang leren van docenten. In juni 2016 vindt het vervolgesprek plaats.

Het MBO: ook binnen het MBO is de uitval van startende leraren een groot probleem. De situatie is deels anders dan in het VO maar veel van de inzichten en producten die nu voor BSL-VO ontwikkeld zijn kunnen ingezet worden in het MBO. Met ROC's en de MBO-raad onderzoeken we de mogelijkheden voor een pilotproject.

Sites: op www.delerarenagenda.nl/de-lerarenagenda vindt u informatie over de beleidsagenda 2013-2020 met veel informatie over de begeleiding van starters én scholen als lerende organisaties.

Op www.vo-raad.nl diverse verwijzingen naar publicaties en activiteiten in het kader van strategisch HRM en de plannen voor de universitaire lerarenopleidingen.

Op www.sterkeschool.nl kunnen startende leraren allerlei tips en publicaties vinden.

Zoals eerder aangekondigd is er een landelijke website voor alle BSL-projecten met de naam www.begeleidingstartendeleraren.nl. Elke regio heeft een eigen pagina. Vanaf februari kunt u voor informatie over onze trainingen, nieuwsbrieven, verslagen van werkconferenties en meer terecht op pagina www.begeleidingstartendeleraren.nl/bsl-noord-holland/.

Frisse Start, Projectorganisatie

Stuurgroep

Dominicus Kamsma	Directeur VU Universitair Centrum voor Gedrag en Beweging,
Peter de Jong	Directeur UvA-ILO
Monika Defourny	Sectordirecteur Martinuscollege (ROWF)
Roy de Haan	Directeur Huygens College (ZAAM)
Truus Vaes	Bestuurder Stichting Iris

Projectgroep en Trainersgroep

Namen	Instelling	Projectgroep	Trainersgroep	Beleidsgroep
Martijn Meerhoff	Cartesius Lyceum	X		X
Lieke Kievits	Alkwin Kollege	X		
Hans van der Linden	ROWF	X	X	X
Babette Meijer Liz Savage (met verlof)	HvA, Onderwijs en Opvoeding	X	X	X
Thomas Jager	Inholland, domein Onderwijs, Leren en Levensbeschouwing	X	X	X
Els Scheringa	VU, Onderwijscentrum	X	X	
Frederike Westera	UvA, ILO	X	X	
Jurrien Dengerink	VU (onderzoeker)			
Anja Swennen	VU (onderzoeker)			
Debora Roorda	UvA (onderzoeker)			
<i>Jan de Boer</i>	HvA		X	
<i>Rene Grimbergen</i>	Inholland		X	
<i>Dolinda Rottschäfer</i>	ZAAM		X	
<i>Anneke Dekker</i>	Esprit		X	
<i>Cocky van der Meulen</i>	ROSA		X	

Projectleiders en projectondersteuning

Marcelle Hobma	Projectleider	m.m.g.m.hobma@vu.nl
Jorien Vollaard	Projectleider	info@jorienvollaard.nl
Marijke Blom	Projectsecretaris	m.h.blom@vu.nl
Saskia Ligthart	Communicatie	s.a.ligthart@vu.nl